

“El català és un element de prestigi i qualitat”

Com valorau l'oposició al decret del català a la sanitat pública?

—És una oposició totalment absurda, amb un rerefons polític evident. S'ha volgut utilitzar el decret com a excusa per a fer política d'oposició al govern. És absurd. Qualsevol metge responsable no vol ser menys que un altre funcionari a qui es demana el català com a requisit.

—**Situem la qüestió: el decret exigeix el nivell B de català. Què vol dir això?**

—Tenir un bon nivell de comunicació oral. Poder entendre perfectament el pacient que se li adreça en català. Quan una persona va a cal metge és per necessitat, òbviament, i sovint ha de confiar al professional coses íntimes que possiblement no confiarà a ningú més. Aquesta comunicació tan especial es fa en la llengua en què més còmode et sents. A més, sovint alguns pacients fan servir circumloquis per a referir-se a alguns òrgans del cos, per ventura per vergonya, o per falta de coneixement de la paraula adequada, o bé perquè en aquell moment no els surt. És de sentit comú esperar que el metge el pugui entendre.

—**El Consell Consultiu demanava encara més que no allò que preveu el decret.**

—Sí, el Consell Consultiu va fer la feina que li pertocava de fer. I és cert que els tècnics de l'administració que ocupen el mateix escalafó que els metges tenen més exigència de català. Per tant, la petició del consell era lògica i raonable. Però vàrem entendre que tal com ha quedat era fer una passa endavant molt important per a la normalització del català a la sanitat pública. Pensem que a les Illes, per dir-ho així, no produïm prou metges i, per tant, hem d'importar-ne. Això implica una òbvia dificultat d'aterratge i, pel que fa a la llengua, la necessitat que l'aprenem. Pensem que amb el decret queda prou assegurada la integració.

Margalida Tous (Artà, 1968). Llicenciada en dret i periodista. És la directora general de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears.

—**Hi hagué divergències dins del govern?**

—Que jo sàpiga no. Pel que he sabut en converses amb el director general d'IB-Salut, amb alguns sindicats i amb el Consell Social de la Llengua Catalana no hi ha hagut cap reticència. La conselleria ha fet allò que li pertocava de fer. Pensem que a l'àmbit de la medicina pública no hi havia cap exigència de català. Ara ja hi és. És una passa força important.

—**La defensora del pacient de la sanitat pública, Maria José Rodríguez, d'Unió Mallorquina, nomenada directament pel conseller de Salut, Vicenç Thomàs, del PSOE, s'ha mostrat contra l'exigència del català als metges. Què us sembla?**

—Doncs malament. Quan vaig saber que s'hi oposava vaig parlar amb el conseller de Salut per informar-lo que pensava enviar una carta a aquesta senyora, i ho vaig fer. Li vaig recordar que la seva funció era bàsicament defensar els drets dels pacients, i això vol dir que puguin ser atesos en llengua catalana.

—**I quina resposta n'heu tengut?**

—Cap.

—**Passem al pla de normalització lingüística que aprovarà el govern.**

—Es tracta d'una dictamen que ha fet el Consell Social de la Llengua Catalana que elevarà al govern després del proper plenari del consell. Cal suposar

que el govern hi donarà forma legal de decret de la Conselleria d'Educació i Cultura i que haurà de passar tots els tràmits previstos a l'administració.

—**Quan preveieu que es podrà aprovar?**

—Jo pens que enguany.

—**Quins trets característics té el pla?**

—És un document molt ampli. Es tracta d'una mena de full de ruta. Abasta àmbits molt diversos, no és pas un document tancat. Sempre es podrà enriquir segons les noves necessitats... No s'ha de veure com quelcom que s'ha de complir en un termini determinat. No es tracta d'això, sinó d'un document obert perquè es vagi fent feina progressivament per anar avançant en la normalització lingüística a tots els àmbits.

—**Quan la consellera d'Educació i Cultura, Bàrbara Galmés, s'ha referit a aquest pla ha insistit a dir que no preveu cap mesura coercitiva. És ver?**

—Sí, no hi ha mesures coercitives. Es tracta de propostes per anar actuant. A molts àmbits, com l'ensenyament, probablement ja s'han assolit bona part dels objectius. El pla s'ha d'entendre, ho vull repetir, no pas com un instrument per obligar a res, sinó per anar fent feina tots i arribar a assolir la màxima normalització possible a cada àmbit de la vida quotidiana.

—**Malgrat ser un full de ruta sense mesures coercitives, el fet és que ja ha desfermat una oposició ben sorollosa. Per què?**

—Perquè en tot allò que sigui llengua hi ha la mateixa estratègia política rere de l'oposició que s'hi fa. S'intenta vendre la imatge que els responsables de la política lingüística d'aquest govern som uns *talibans* lingüístics que estam *malalts* de catalanisme. És una estratègia que ha funcionat a Galícia i evidentment s'intenta fer arrelar a les Balears. És una llàstima perquè no s'hauria d'emprar la llengua com a arma política com es fa. És molt fàcil de fer, és molt fàcil d'usar el català per mirar de crear confrontació. Vull recordar que el PP ha impulsat totes les normes legals que actualment són vigents, i ara se'ns acusa a nosaltres de ser uns *talibans*... És increïble.

Margalida Tous, directora general de Política Lingüística del govern balear.

—Notau un canvi en el PP respecte a la llengua?

—Sí, clarament. Com que tenen pugnes internes d'ençà del 2007, doncs intenten usar el català per fer fum a fora de ca seva, com si fos una cortina per a desviar l'atenció dels problemes interns, per mirar que no creixin. Així i tot, és cert que dins el PP sempre hi ha hagut, i hi ha, un sector que és sensible a la normalització de la nostra llengua. Passa que, ara per ara, amb els problemes interns, es troben en una posició que no els permet de sortir en públic [a defensar el català], però és un sector que hi és i que no veu amb bons ulls el canvi cap a posicions tan absurdament contràries a la normalització.

—La presidenta del PP, Rosa Estaràs, ha dit que si el seu partit guanya les eleccions del 2011 i governa, derogarà la llei de normalització lingüística i, naturalment, tots els decrets que la desenvolupen...

—Potser ho podrien fer si tinguessin la majoria absoluta. Ara bé, jo crec que posteriorment ho tindrien malament als tribunals, on és segur que acabaria la derogació. Perquè hi hauria molts recursos. Hi ha una legislació espanyola i la Carta Europea de les Llengües Mi-

noritàries que dona suport a tot el procés de normalització lingüística que té lloc a Catalunya, Galícia, el País Basc, el País Valencià i les Balears. Fins i tot, al darrer informe dels experts europeus sobre l'aplicació de la Carta, hi ha una queixa de l'actitud de l'estat perquè no fomenta més el plurilingüisme. Europa és molt proteccionista envers les llengües minoritàries. Estic segura que si en el futur es derogàs la llei de normalització i els decrets que la desenvolupen, la reacció contrària —anant als tribunals a exigir els drets que ens pertocuen— seria immediata. De tota manera, cal entendre que el PP ha tengut oportunitat de derogar decrets lingüístics quan ha governat i no ho ha fet.

—Creieu que la llengua serà un instrument de campanya electoral el 2011, tant per part del PP com per part de partits com ara UPyD?

—Sí, sens dubte. Una de les pors del PP és precisament que el partit de Rosa Díez pugui créixer aquí. Per això en part s'explica el viratge que ha fet envers la llengua. I possiblement la campanya del 2011 serà marcada, si més no, en part, per la qüestió lingüística. Seria estrany el contrari, perquè al cap

i a la fi hem vist com UPyD ha assolit un escó al País Basc, com Ciutadans n'assoliren a Catalunya... És evident que aquesta mena de partits tenen un cert públic assegurat i m'estranyaria molt que no intentassin això mateix a les Balears.

—A les Balears ja hi ha gairebé la meitat de la població que no ha nascut a les Illes, i de l'altra meitat una part important no usa el català com a llengua de relació social. Com es pot integrar l'allau de nousvinguts i redreçar la situació lingüística?

—Amb molta feina per part de l'administració, i fent entendre que el català és la millor forma que tenen de progressar. Sense integració lingüística, mai no acabaran d'estar del tot integrats. La integració és factible si fem veure el català com allò que és, un element de qualitat. Si saben català tenen moltes més oportunitats de feina —a l'administració, però no únicament— i de feina més bona i tot. El camí per recórrer el veiem clar: fer entendre que el català és un element de prestigi i de qualitat. No és fàcil, però ho podem assolir.

Miquel Payeras